

Oslo kommune
Byrådsavdeling for miljø og samferdsel

Instruks

Overordnet beredskapsplan for bortfall av vann i Oslo kommune

INNHold

1	Om planen	1
1.1	Formål	1
1.2	Virkeområde	1
1.3	Iverksettelse av planen	2
1.4	Lovkrav og hjemmel.....	2
1.4.1	Forventede konsekvenser av kommunens brudd på Drikkevannsforskriften	3
1.4.2	Lovhjemmel til ekstraordinære beslutninger.....	3
2	Situasjonsbeskrivelse	4
2.1	Krisehåndtering i kommunen	5
2.1.1	Sentral logistikkorganisasjon – SLO.....	5
2.1.2	Krisekommunikasjon.....	6
2.2	Ressurstilgang	6
2.2.1	Kommunale ressurser	6
2.2.2	Ressurser i samfunnet.....	6
2.3	Økonomi og hastvedtak	8
3	Oppdrag for alle virksomheter	9
3.1	Kartlegging av tjenester og ressurser.....	9
3.2	Beredskapsplan for bortfall av vann	9
3.3	Samordning av beredskapsplaner.....	11
4	Oppdrag til spesifikke virksomheter	12
4.1	Beredskapssetaten	12
4.2	Bydelene.....	12
4.3	Bymiljøetaten	12
4.4	Energigjenvinningsetaten.....	12
4.5	Helseetaten	12
4.6	Renovasjonsetaten	12
4.7	Utviklings- og kompetanseetaten	12
4.8	Vann- og avløpsetaten.....	13
5	Begrepsliste	14
6	Oversikt over sentrale lover	15

1 OM PLANEN

Vannforsyningen til Oslo er svært sårbar på mange områder og et bortfall av vann anses ikke som usannsynlig. «Overordnet beredskapsplan for bortfall av vann» (heretter planen) omhandler den mest kritiske uønskede hendelsen, et bortfall av Maridalsvannet eller Oset vannbehandlingsanlegg.

Et bortfall av vann vil sette liv og helse i fare, samt true grunnleggende verdier og funksjoner i samfunnet. Det vil ikke være mulig å opprettholde et normalt arbeids- og dagligliv i byen. Kommunens evne til å opprettholde kommunal tjenesteytelse vil bli alvorlig svekket og kommunen vil ikke være i stand til å hjelpe alle som er berørt av hendelsen.

Kommunen har ansvar for befolkningens sikkerhet og trygghet og er ansvarlig for krisehåndteringen. Kommunen vil sette kriseledelse i alle virksomheter og etablere Nivå 3 Overordnet koordinering (Sentral kriseledelse). Alle virksomheter skal planlegge og iverksette egen krisehåndtering i henhold til oppdrag gitt i denne planen.

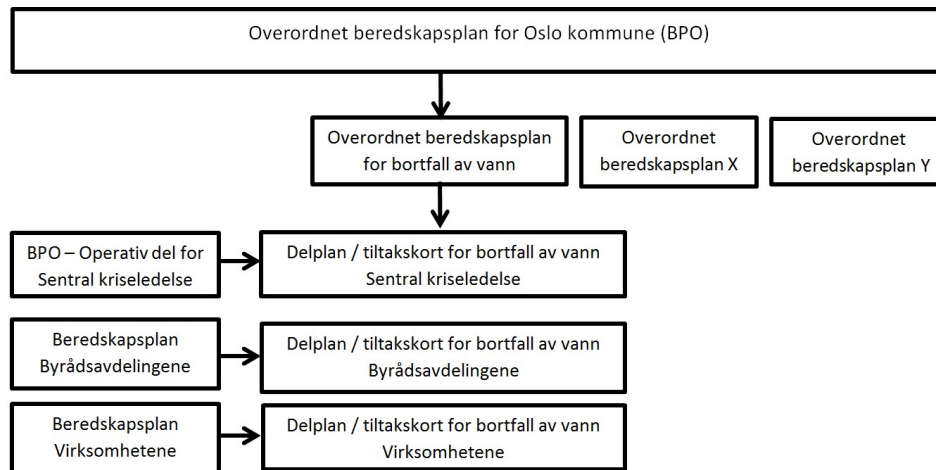
1.1 FORMÅL

Planen gir et felles rammeverk for beredskapsplanlegging for bortfall av vann i kommunens virksomheter. Planen fastsetter hvordan kommunen skal koordinere virksomhetenes behov med tilgjengelige ressurser, samt etablere og drifte nødvann og alternative sanitære løsninger.

Målet med kommunens krisehåndtering er å hindre og redusere negative konsekvenser ved å opprettholde kommunale tjenester så langt det er mulig. For å verne om liv og helse og kritisk infrastruktur skal kommunen legge om, utvide eller legge ned tjenester på en planlagt og prioritert måte. Kommunen skal etablere distribusjon av nødvann og etablering av alternative sanitære løsninger umiddelbart, og kontinuerlig arbeide for utvide kapasiteten på tjenestene.

1.2 VIRKEOMRÅDE

Planen er en delplan til «Overordnet beredskapsplan for Oslo kommune» (Byrådssak 1116/16) og samsvarer med prinsipper som er fastsatt i denne (figur 1). Planens virkeområde er samtlige virksomheter som er en del av Oslo kommune som juridisk person og er bestemmende for organiseringen og utøvelsen av virksomhetenes krisehåndtering. Oppdraget som beskrevet i planen skal oppfylles i sin helhet av alle kommunale virksomheter.

Figur 1 «Overordnet beredskapsplan for bortfall av vann» er en delplan til BPO. Den legger rammer for BPO operativ del for Sentral kriseledelse, samt byrådsavdelingenes og virksomhetenes beredskapsplaner.

1.3 IVERKSETTELSE AV PLANEN

Beredskapssjefen beslutter, i samråd med byrådslederen, når planen skal tre i kraft.

Beslutning om ikrafttredelse av planen inkluderer:

- Etablering av Nivå 3 Sentral kriseledelse
- Byrådslederens myndighet til å beordre medarbeidere og ressurser fra kommunens virksomheter inn til Sentral kriseledelse delegeres til beredskapssjefen.
- Byrådslederen vedtar et hastevedtak som frigir midler til nødvendige anskaffelser
  - Fullmakt til å beslutte anskaffelser gis til beredskapssjefen. For å gjøre det mulig å foreta anskaffelser uten forsinkelser i som kan skade menneskers liv og helse, kan fullmakten delegeres videre skriftlig.

Ved bortfall av vann skal virksomhetene umiddelbart iverksette krisehåndtering uavhengig av om denne planen formelt trer i kraft.

1.4 LOVKRAV OG HJEMMEL

Dette kapittelet synliggjør sentrale lovkrav til kommunens beredskap og tjenesteytelse, samt lovhjemmel til ekstraordinære beslutninger i kriser. Oversikten er ikke uttømmende og flere virksomheter er underlagt fagspesifikke lovkrav som må inkluderes i utarbeidelsen av egen beredskapsplan.

Kommunen er underlagt flere lovkrav til beredskapsplanlegging for kommunens tjenester (sivilbeskyttelsesloven § 15, helseberedskapsloven § 2-2, helse- og omsorgstjenesteloven § 5-2, folkehelseloven § 28, drikkevannsforskriften § 11). Reglement for Oslo kommunes arbeid med samfunnssikkerhet, beredskap og sikkerhet (Byrådssak 97/16) fastsetter at alle kommunale virksomheter har et selvstendig ansvar for å oppfylle kravene satt i sivilbeskyttelsesloven.

Kommunens helse- og omsorgstjeneste, sosialtjeneste, folkehelsearbeid og vannverk skal planlegge for omdisponering av ressurser, samt omlegging eller eventuelt utvidelse av driften for å sikre nødvendig tjenesteytelse ved kriser og katastrofer i fredstid (helseberedskapsloven §§ 1-1 og 4).

Kommunen er pliktig til straks å informere befolkningen ved uønskede hendelser med drikkevannet (drikkevannsforskriften § 23, sivilbeskyttelsesloven § 15).

1.4.1 FORVENTEDE KONSEKVENSER AV KOMMUNENS BRUDD PÅ DRIKKEVANNSFORSKRIFTEN

Ved bortfall av vann vil flere lovpålagte kommunale tjenester måtte utvides, legges om eller legges ned. Listen under er utvalgte eksempler på konsekvenser hendelsen kan få for lovpålagte tjenester.

Hendelsen vil begrense kommunens evne til å ivareta det grunnleggende ansvaret for sikkerheten og tryggheten til alle som bor og oppholder seg i kommunen (forskrift om kommunal beredskapsplikt § 1). Bortfall av vann vil påvirke alle kommunens helse- og omsorgstjenester (helse- og omsorgstjenesteloven § 3-2) og kommunen kan få problem med å levere nødvendige helse- og omsorgstjenester til personer som oppholder seg i kommunen på en forsvarlig måte (helse- og omsorgstjenesteloven § 3-1 og § 4-1). Kommunen kan få problem med å yte øyeblikkelig hjelp til personer med behov for helse- og omsorgstjenester (helse- og omsorgstjenesteloven § 3-5). Kommunen kan få problem med å beskytte befolkningen mot faktorer som kan ha negativ innvirkning på helsen (folkehelseloven § 4).

Ved å holde sykehjem, skoler og barnehager åpne vil kommunen stå i fare for å bryte krav til helsemessige forhold på steder som benyttes av mange mennesker, eller hvor mennesker oppholder seg over lengre perioder (forskrift om miljørettet helsevern § 10). Det vil være svært vanskelig å sikre et forsvarlig renhold og avfallsrutiner uten sanitæranlegg, samt drifte slik at smittsomme sykdommer forebygges. Kommunen kan i særskilte tilfeller gi dispensasjon fra slike bestemmelser (forskrift om miljørettet helsevern barnehager og skoler mv. § 26).

Ved å stenge skolene vil kommunen bryte plikten til å sørge for grunnskoleopplæring (opplæringslova §§ 13-1 og 13-2).

1.4.2 LOVHJEMMEL TIL EKSTRAORDINÆRE BESLUTNINGER

Ved bortfall av vann kan Mattilsynet, i samråd med kommunelegen, gi dispensasjon til å distribuere vann til nødvendige formål som ikke oppfyller kravene i drikkevannsforskriften (drikkevannsforskriften § 9).

Ved en ekstraordinær pågang av pasienter kan helse- og omsorgspersonell i kommunen pålegges å utføre tilvist arbeid (helse- og omsorgstjenesteloven § 5-3). Andre kommuner har plikt til å yte bistand, men Oslo kommune vil være ansvarlig for å dekke utgiftene med mindre noe annet er avtalt.

Hendelsen kan av flere årsaker utløse en beslutning om evakuering av områder i byen. Kommunestyret kan, for å forebygge en allmennfarlig smittsom sykdom, vedta smitteverntiltak som møteforbud, stenging av virksomheter og begrensing i kommunikasjon (smittevernloven § 4-1). Ved overhengende fare for helseskade kan kommunen stanse aktivitet i en virksomhet eller på en eiendom dersom det er overhengende fare for helseskade (folkehelseloven § 16) Ved trussel mot allmennhetens sikkerhet kan politiet kan beslutte å evakuere større områder (politiloven §§ 7 og 27). Kommunen plikter å bistå i gjennomføringen av en evakuering (sivilbeskyttelsesloven § 12).

Dersom det er nødvendig for å sikre liv og helse i en krise kan Kongen pålegge en eller flere virksomheter å ta imot og å gi nødvendige helse- og omsorgstjenester eller sosiale tjenester til personer, uten hensyn til hvor disse bor eller oppholder seg. Kongen kan pålegge virksomheter helt eller delvis å legge om driften, utvide driften eller flytte virksomheten, samt pålegges å innføre restriksjoner på omsetningen og rasjonere sine varer (helseberedskapsloven §§ 1-5 og 5-2).

2 SITUASJONSBESKRIVELSE

Et bortfall av vann defineres i denne planen som et brått og uventet bortfall av Maridalsvannet eller Oset vannbehandlingsanlegg (vba). Scenarioet inkluderer ikke en vurdering av årsaken til bortfallet eller andre sammenfallende uønskede hendelser i samfunnet. Hendelsen kan vare i opptil 1 år.

Maridalsvannet og Oset vba. står for ca. 90 % av den totale vannforsyningen til Oslo. På grunn av ledningsnettets oppbygning vil alle abonnenter innenfor Ring 3 miste vann innen få timer, som samtidig setter avløpssystemet ut av funksjon. Reserve- og beredskapsvann kan levere vann til resten av kommunen. Etter anslagsvis 3 til 4 måneder er reserve- og beredskapsvannene tomme, og hele kommunen er uten vann og avløp.

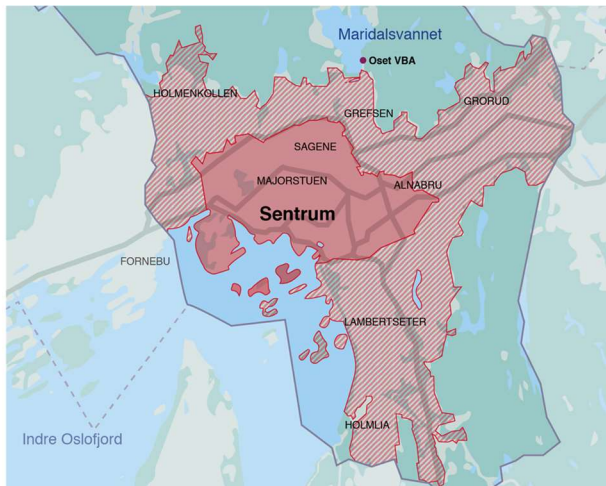
Hendelsen vil berøre alle som bor og oppholder seg i byen og føre til alvorlige humanitære konsekvenser, spesielt innen liv og helse og miljø. Det antas at mange innbyggere vil flytte ut av byen på eget initiativ. Kommunen vil ha svært begrenset mulighet til å bistå innbyggere som fortsatt oppholder seg i byen. Hendelsen vil forsterke sårbarheten hos eksisterende sårbare grupper og føre til nye sårbare grupper i samfunnet. Kommunen må være spesielt oppmerksom på sårbare personer som ikke er tilknyttet kommunens helse- og omsorgstjeneste.

For ytterligere situasjonsbeskrivelse henvises det til «Beredskapsanalyse for bortfall eller alvorlig kvalitetsforringelse av vann» av 29.08.2016.

Følgende legges til grunn for virksomhetenes beredskapsplaner:

- Et bortfall av vann kan oppstå brått og uten forvarsel.
- Vannforsyningen innenfor Ring 3 forsvinner momentant og avløpsnettets slutter å fungere.
  - Ring 3 benyttes som en kjent geografisk referanse for hvilke områder som rammes av et bortfall. Virksomhetene kan kontakte Vann- og avløpsetaten for tilgang til mer detaljert oversikt over bortfallet.
- Det vil være kokeanbefaling for drikkevann i hele Oslo kommune.
- Varer bortfallet mer enn 3 måneder vil hele Oslo kommune være uten vann og avløpstjenester.

Overordnet beredskapsplan for bortfall av vann i Oslo kommune

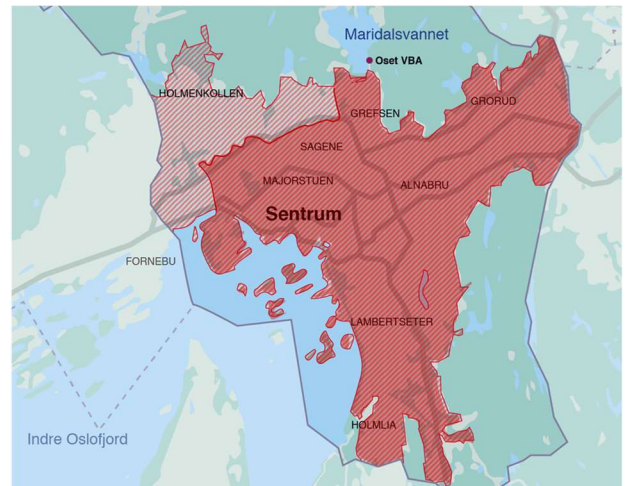
Områder innenfor Ring 3 vil være uten vann. Alt vann i kommunalt nett utenfor Ring 3 må kokes.

Område uten vann

Kokevarsel

Etter 2-3 måneder vil største del av Oslo kommune være uten vann. Kommunens nordvestlige områder kan ha tilgang på noe kommunalt drikkevann, men det også i disse områdene muligheter for trykkløse soner og stor usikkerhet til tilgjengelige mengder vann. Alt vann må kokes.

2.1 KRISEHÅNDTERING I KOMMUNEN

Virksomhetene skal umiddelbart etablere kriseledelse og håndtere konsekvensene innenfor eget ansvarsområde. Byrådsavdelingene er ansvarlig for koordinering av krisehåndteringen i sine underliggende virksomheter.

Nivå 3 Sentral kriseledelse skal etableres i henhold til Overordnet beredskapsplan for Oslo kommune. Sentral kriseledelse ivaretar behovet for overordnet situasjonsbilde, koordinering av tiltak, prioritering av ressurser, herunder nødvann, og langsiktig planlegging av kommunens innsats.

2.1.1 SENTRAL LOGISTIKKORGANISASJON – SLO

Staben til Sentral kriseledelse utvides med en Sentral logistikkorganisasjon (SLO) som skal koordinere tilgjengelige ressurser mellom virksomhetene, samt opprette og drifte distribusjon av nødvann og alternative sanitære løsninger.

SLO bemannes av kommunalt ansatte fra virksomhetene og utvides med flere ansatte etter behov. Eksterne samarbeidsaktører inviteres til å delta i SLO med liaison, faglige rådgivere eller egne stabsmedarbeidere.

SLO er underlagt Sentral kriseledelse og har ingen selvstendig beslutningsmyndighet på vegne av kommunen. Sentral kriseledelse kan delegerer fullmakter og myndighet til SLO etter behov.

SLO fordeler og anskaffer ressurser for å møte innmeldte behov for å verne om liv og helse og kritisk infrastruktur. SLO anskaffer ytterligere ressurser fra offentlige, frivillige og kommersielle aktører.

Når hendelsen oppstår skal virksomhetene gi SLO en oppdatert oversikt over:

- virksomhetenes behov for ressurser i prioritert rekkefølge
- ressurser som kan omdisponeres fra virksomheten til andre formål
- mulige distribusjonssteder for nødvann

2.1.2 KRISEKOMMUNIKASJON

Kommunens evne til å kommunisere internt og eksternt er avgjørende for krisehåndteringen. Samfunnet vil ha et umiddelbart og vedvarende behov for tydelig og riktig informasjon om situasjonen og kommunens håndtering.

Kommunens krisekommunikasjon følger Overordnet beredskapsplan for Oslo kommune. Alle kommunens virksomheter har et selvstendig ansvar for informasjonsdeling og krisekommunikasjon innenfor eget ansvarsområde til egen virksomhet, i kommunen, med relevante fagmiljø og til tjenestemottakere.

Vann- og avløpsetaten har varslings- og informasjonsplikt om hendelsen.

2.2 RESSURSTILGANG

Kommunen vil prioritere alle tilgjengelige ressurser til å dekke behov knyttet til liv og helse og kritisk infrastruktur. Tilgjengelige ressurser blir løpende koblet med innmeldte behov i prioritert rekkefølge.

2.2.1 KOMMUNALE RESSURSER

For at kommunen skal kunne legge om eller utvide prioriterte tjenester må ressurser i kommunen omdisponeres fra mindre prioriterte arbeidsoppgaver. Eksempel på aktuelle ressurser er: ansatte, bygninger, teknisk utstyr og kjøretøy.

Kommunens har svært begrenset beredskap for nødvann og ingen alternative sanitære løsninger i beredskap. Den umiddelbare ressurstilgangen er ressursene som den enkelte virksomhet selv har tilgjengelig.

Kommunen vil umiddelbart starte arbeidet med å anskaffe ytterligere ressurser for å kunne bistå virksomhetene. Det vil ta tid fra bortfallet oppstår til et begrenset tilbud om nødvann og sanitære løsninger er etablert. Kommunen vil over tid gradvis utvide kapasiteten på nødvann og sanitære løsninger, men det vil ikke være mulig å innhente og drifte et omfang som dekker hele kommunens behov.

Beordring av ansatte

Byrådslederen har, jamfør Overordnet beredskapsplan for Oslo kommune, myndighet til å beordre medarbeidere fra kommunens virksomheter inn til Sentral kriseledelse. Dette er forankret i Dokument 25 - Oslo kommunes overenskomster med arbeidstakerorganisasjonene kan kommunen i krisesituasjoner beordre arbeidstakere i kommunen til annet arbeid eller arbeidssted i kommunens tjeneste.

Den enkelte virksomhet er ansvarlig for å sende inn en oversikt over ansatte som kan omdisponeres og / eller behov virksomheten har for en styrket bemanning. SLO koordinerer tilgjengelige ansatte og med innmeldte behov.

Virksomheten som avgir ansatte har fortsatt arbeidsgiveransvaret for den ansatte. Virksomheten som mottar ansatte har ansvar for å tildele nye arbeidsoppgaver og praktiske arbeidsforhold, herunder HMS.

2.2.2 RESSURSER I SAMFUNNET

Bortfall av vann vil få alvorlige konsekvenser for befolkningen og statlige, kommunale og frivillige aktører i hele regionen. Oslo kommune må benytte hele spekteret av tilgjengelige ressurser i samfunnet.

Kommunens samhandling med eksterne aktører følger «Overordnet beredskapsplan for Oslo kommune» med SLO som kontaktpunkt på vegne av Sentral kriseledelse. Alle aktuelle samarbeidsaktører får tilbud om en plass i SLO. Den enkelte aktør beslutter i hvilken grad de ønsker å inngå i SLO og med hvilke fullmakter.

Egenberedskap

Kommunen vil ikke kunne tilby nødvann eller alternative sanitære løsninger til alle som blir i byen. Det betyr at den enkelte må klare seg selv eller få hjelp av andre privatpersoner. Personer som ikke er tilknyttet kommunens helse- og omsorgstjenester må selv melde fra om behov for hjelp.

Frivillige organisasjoner

Kommunen vil få et stort behov for bemanning og vil be om støtte fra frivillige organisasjoner. Oslo kommune har samarbeidsavtaler med Oslo Røde Kors og Norske Kvinners Sanitetsforening. Organisasjonene har lokal tilhørighet, lokalkunnskap og lokalt tilgjengelig personell med relevant kompetanse og materiell. Mannskapene er organisert under egen ledelse.

Kommersielle ressurser

Kommunen vil anskaffe av et bredt spekter av ressurser og tjenester fra det private markedet. Dette gjelder spesielt, men er ikke begrenset til, nødvann, sanitære løsninger og transportkapasitet.

Offentlige sivile ressurser

Departementene vil etablere kriseledelse. Helse- og omsorgsdepartementet med ansvar for helsetjenester og folkehelse kan få den overordnede rollen som lederdepartement. Justis- og beredskapsdepartementet vurderer at departementet ikke har hjemmel til å overstyre kommunens selvråderett som kriseeier.

Mattilsynet er rådgivende myndighet på drikkevann og har, i samråd med kommunelegen, fullmakt til å gi dispensasjon fra krav til grenseverdier i drikkevannet (drikkevannsforskriften § 9).

Folkehelseinstituttet rådgivende myndighet innen folkehelse og kan bistå med informasjon til befolkningen vedrørende helseeffekter av hendelsen.

Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap samordner informasjon fra direktorater og Fylkesmannen til Justis- og beredskapsdepartementet.

Sivilforsvaret kan bistå kommunen med mannskap og materiell, spesielt brannslanger og pumper. Sivilforsvarets mannskap har tjenesteplikt og hentes fra det sivile samfunnet. Lokale ressurser kan suppleres med mannskap og materiell fra andre deler av landet. Mannskapene er uniformerte og organisert under egen ledelse.

Fylkesmannen har i henhold til instruks for fylkesmannens arbeid med samfunnssikkerhet, beredskap og krisehåndtering ansvar for å samordne den regionale krisehåndteringen ved større hendelser, samt å koordinere bistand fra Forsvaret til det sivile samfunn. Fylkesmannen skal om nødvendig, og i samarbeid med andre myndigheter, samordne og prioritere mellom sivile behov. Dette omfatter blant annet sammenkalling av fylkesberedskapsrådet for å skape enighet om hvilke tiltak som bør iverksettes, samt videreformidling av ressurser til kommunene. Fylkesmannen er kommunens kontaktpunkt for videreformidling av informasjon til andre kommuner

Politiet er blant annet ansvarlig for å opprettholde den alminnelige orden, ivareta publikums trygghet og beskytte kritiske samfunnsfunksjoner og kritisk infrastruktur mot uønskede hendelser.

I ulykkes- og katastrofesituasjoner tilligger det politiet å iverksette de tiltak som er nødvendig for å avverge fare og begrense skade.

Andre kommuner kan støtte Oslo kommune med et bredt spekter av ressurser og tjenester, eksempelvis lokaler, avlaste kommunale tjenester og nødvann.

Militære ressurser

Forsvaret kan etter anmodning bistå det sivile samfunn ved ulykker. Forsvaret bistår i utgangspunktet innenfor områder hvor etaten har unik kompetanse eller ressurser andre myndigheter ikke har. Forsvaret kan støtte Oslo kommune med et bredt spekter av ressurser og tjenester, eksempelvis lokaler, vannrenseanlegg, fagkompetanse og mannskap.

Oslo og Akershus Heimevernsdistrikt 02 er kommunens kontaktpunkt for støtte fra Forsvaret. Forsvarsbygg er kontaktpunkt for forespørsler om alternativ bruk av bygg.

Internasjonale ressurser

Oslo kommune kan be om internasjonalt bistand via Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap som er nasjonalt kontaktpunkt for henvendelser til EU Civil Protection Mechanism.

2.3 ØKONOMI OG HASTEVEDTAK

Økonomi og hastevedtak følger Overordnet beredskapsplan for Oslo kommune.

Kommunen kan beslutte et hastevedtak etter kommuneloven § 13 og fullmakt etter denne paragrafen er gitt i «Hastevedtak – Kommuneloven § 13 – Byrådets fullmakt» (DV-0658) og Byrådslederen vil ved iverksettelse av denne planen vedta et hastevedtak etter «Hastevedtak – Kommuneloven § 13 – Byrådenes fullmakt (DV-0340)» for å sikre at kommunen, ved Sentral kriseledelse sin stab, kan starte arbeidet med å anskaffe ytterligere ressurser umiddelbart. Når Sentral kriseledelse er etablert vil det kunne forberedes vedtak av ytterligere økonomiske midler til kommunens krisehåndtering.

Ved bortfall av vann vil kommunen ha behov for raskt å anskaffe en rekke ressurser fra det private markedet. Situasjonen vil kreve raske beslutninger om anskaffelser, samtidig som beslutningsgrunnlaget vil være begrenset. Situasjonen medfører derfor en risiko for uriktig bruk av kommunens økonomi.

3 OPPDRAG FOR ALLE VIRKSOMHETER

Oppdraget som beskrevet i dette kapittelet skal oppfylles i sin helhet av alle kommunale virksomheter.

Oppdraget setter krav til planlegging for en oppstart av krisehåndteringen og iverksettelse av umiddelbare tiltak.

Alle virksomheter skal arbeide for å hindre og redusere negative konsekvenser for verdiene (i prioritert rekkefølge):

1. Liv og helse
2. Miljø
3. Materielle og ikke materielle verdier

Kommunens krisehåndtering skal organiseres og utøves i tråd med beredskapsprinsippene: ansvar, nærhet, likhet og samvirke.

3.1 KARTLEGGING AV TJENESTER OG RESSURSER

1. Kartlegge bortfallets konsekvenser for virksomheten

Virksomheten skal kartlegge hvilke konsekvenser et bortfall av vann får for virksomhetens tjenester.

2. Prioritere egne tjenester

Virksomheten skal utarbeide en prioritert oversikt over hvilke tjenester som må opprettholdes, omlegges, utvides eller legges ned. Det skal vurderes hvilke konsekvenser endringer i tjenesteytelsen får for virksomheten selv, andre kommunale virksomheter, befolkningen og øvrige aktører i samfunnet. Tjenester som er direkte tilknyttet liv og helse og kritisk infrastruktur, og tjenester som er avgjørende for at andre skal opprettholde slike tjenester, skal synliggjøres.

Kartleggingen bør inkludere en vurdering av hvordan virksomhetens prioritering endres over tid dersom bortfallet varer i opptil 1 år.

Kartleggingen av prioriterte tjenester skal godkjennes av virksomhetsleder.

Prioritering av tjenester og kartlegging av ressursbehov skal oversendes egen byrådsavdeling. Den enkelte byrådsavdeling skal utarbeide en sektoroversikt over prioriterte tjenester, tilgjengelige ressurser og ressursbehov.

3. Kartlegge ressurser

Basert på kartleggingen av prioriterte tjenester skal virksomheten utarbeide en oversikt over hvilke:

- eksterne ressurser, kommunale og kommersielle, virksomheten er avhengig av for å opprettholde tjenestene
- ressurser virksomheten kan frigi for å støtte andre virksomheter

3.2 BEREDSKAPSPLAN FOR BORTFALL AV VANN

Virksomheten skal utarbeide en beredskapsplan for bortfall av vann. Planen kan utarbeides som et tiltakskort, eller som en egen delplan til virksomhetens eksisterende beredskapsplan.

Virksomheten skal planlegge for de første 7 dagene av krisehåndteringen. Hver enkelt virksomhet må selv vurdere behovet for å planlegge tiltak utover den første uken.

Virksomheten skal planlegge for egen krisehåndtering ved umiddelbart bortfall av vann, samt støtte til kommunens overordnede krisehåndtering.

Planen skal minimum inneholde:

- oversikten over hvilke tjenester som skal opprettholdes, omlegges, utvides eller nedlegges
- oversikten over ressurser virksomheten trenger for å opprettholde prioriterte tjenester
- oversikten over ressurser virksomheten kan frigi til andre oppgaver i kommunen
- en plan for å motta støtte fra andre virksomheter og eksterne
- en plan for å yte støtte til andre virksomheter ved å avgi tilgjengelig personell og ressurser
- en plan for krisekommunikasjon for virksomhetens ansvarsområde

Følgende forutsetninger legges til grunn for virksomhetens beredskapsplan

- Varsling og iverksettelse av krisehåndtering
  - Vann- og avløpsetaten vil varsle alle abonnenter direkte på SMS.
  - Beredskapsetaten varsler alle virksomheter om at planen trer i kraft.
  - Virksomheter varsler i henhold til egen varslingsliste.
  - Uavhengig av mottatt varsel skal virksomheten iverksette egen krisehåndtering og krisekommunikasjon for eget ansvarsområde.
  - Vann- og avløpsetaten iverksetter distribusjon av eksisterende nødvannsressurser i henhold til kartlagte og prioriterte behov.
- Ressurser
  - Virksomheten har kun tilgang til egne ressurser de første 48 timene.
  - Det vil være begrenset eller ingen eksterne ressurser tilgjengelig fra SLO de første 48 timene.
  - Alle tilgjengelige ressurser de første 7 dagene vil benyttes til å dekke behov knyttet til liv og helse og kritisk infrastruktur.
  - Virksomheten må planlegge for redusert arbeidskapasitet på grunn av økt fravær av ansatte.
- Etablering av Sentral kriseledelse (SKL) og Sentral Logistikk Organisasjon (SLO)
  - Nivå 3 Overordnet koordinering (Sentral kriseledelse) etableres.
  - Det vil kunne ta flere timer før virksomhetene får føringer fra egen byrådsavdeling og SKL.
  - Det vil ta flere timer før SLO er etablert og operativ.
  - Virksomhetene sender inn oppdatert oversikt over ressurser virksomheten trenger for å opprettholde prioriterte tjenester til både SLO og egen byrådsavdeling.
  - SLO iverksetter anskaffelse av ytterligere ressurser til nødvann og sanitære løsninger.
  - SLO kobler fortløpende tilgjengelige ressurser med innmeldte behov i prioritert rekkefølge. Tilgjengelige ressurser vil i første omgang prioriteres til liv og helse,

samt kritisk infrastruktur.

3.3 SAMORDNING AV BEREDSKAPSPLANER

Sentral kriseledelse skal samordne sin plan med byrådsavdelingene, virksomheter omtalt i kapittel 3.3 «Oppdrag til spesifikke virksomheter» og relevante eksterne aktører. Samordning med eksterne aktører utføres i tett samarbeid med byrådsavdelingene.

Byrådsavdelingene skal samordne sine planer med Sentral kriseledelse og virksomhetene i egen sektor, samt bidra i samordningen med eksterne aktører innen eget ansvarsområde.

Virksomhetene skal samordne sine planverk med relevante virksomheter og egen byrådsavdeling. Behov for å delta i samordningsprosesser med eksterne aktører koordineres via egen byrådsavdeling.

Alle virksomheter plikter å bidra inn i nødvendige samordningsprosesser.

4 OPPDRAG TIL SPESIFIKKE VIRKSOMHETER

Alle virksomhetene skal ivareta eget ansvarsområde, men noen virksomheter med ansvar for særskilte fagområder er tillagt utvidede oppgaver for å løse kommunens oppdrag. Oppdrag gitt til spesifikke virksomheter i dette kapittelet skal oppfylles i sin helhet, i tillegg til oppdrag beskrevet i kapittel 3 Oppdrag for alle virksomheter.

4.1 BEREDSKAPSETATEN

- Etaten skal opprette og lede SLO.
- Etaten har ansvar for Operativ beredskapsplan for bortfall av vann for Sentral kriseledelse, herunder SLO.

4.2 BYDELENE

- Skal identifisere steder for distribusjon av nødvann i bydelen etter kriterier vedlagt denne planen.

4.3 BYMILJØETATEN

- Etaten skal bemanne funksjoner i SLO.
- Etaten skal bidra til kommunens distribusjon av nødvann og drift av alternative sanitære løsninger.
- Etaten skal bidra i utarbeidelse av Operativ beredskapsplan for bortfall av vann for Sentral kriseledelse, herunder SLO.

4.4 ENERGIGJENVINNINGSETATEN

- Etaten skal bemanne funksjoner i SLO.
- Etaten skal bidra til drift av alternative sanitære løsninger.
- Etaten skal delta i utarbeidelse av Operativ beredskapsplan for bortfall av vann for Sentral kriseledelse, herunder SLO.

4.5 HELSEETATEN

- Kommunelegen skal ta initiativ til å vurdere dispensasjon fra krav til drikkevannskvalitet sammen med Mattilsynet (jf. Drikkevannsforskriften § 9).

4.6 RENOVASJONSETATEN

- Etaten skal bemanne funksjoner i SLO.
- Etaten skal bidra til drift av alternative sanitære løsninger.
- Etaten skal delta i utarbeidelse av Operativ beredskapsplan for bortfall av vann for Sentral kriseledelse, herunder SLO.

4.7 UTVIKLINGS- OG KOMPETANSEETATEN

- Etaten skal bemanne funksjoner i SLO.
- I SLO skal etaten skal bidra innen ivareta fagområdene:

- IT drift av SLO
  - Anskaffelser av ytterligere ressurser
  - Bidra i stabsfunksjonen K5 kommunikasjon
- Etaten skal bidra i utarbeidelse av Operativ beredskapsplan for bortfall av vann for Sentral kriseledelse, herunder SLO.

4.8 VANN- OG AVLØPSETATEN

- Etaten skal bemanne funksjoner i SLO.
- Etaten skal iverksette og drifte kommunens eksisterende nødvannsressurser.
- Etaten skal bidra til kommunens utvidede distribusjon av nødvann og drift av alternative sanitære løsninger.
- Etaten skal delta i utarbeidelse av Operativ beredskapsplan for bortfall av vann for Sentral kriseledelse, herunder SLO.

5 BEGREPSLISTE

Begrep	Forklaring	Kilde
Befolkning	Med befolkning menes de som til enhver tid bor og oppholder seg i kommunen.	
Beredskap	Med beredskap forstås tiltak for å forebygge, begrense eller håndtere kriser og andre uønskede hendelser	NOU 2000:24 "Et sårbart samfunn"
Beredskapsprinsippene:		
Ansvar	betyr at den virksomhet som til daglig har ansvaret for et område også har ansvar for nødvendige beredskapsforberedelser og for den utøvende tjeneste	Meld. St. 29 (2011-2012) Samfunnssikkerhet
Nærhet	ved kriser og katastrofer. innebærer at kriser organisatorisk skal håndteres på et lavest mulig nivå. Den som har størst nærhet til krisen, vil vanligvis være den som har best forutsetninger for å forstå situasjonen og dermed er best egnet til å håndtere den.	
Likhet	betyr at den organisasjon man opererer med under kriser skal være mest mulig lik den organisasjon man har til daglig.	
Samvirke	stiller krav til at virksomhetene har et selvstendig ansvar for å sikre et best mulig samvirke med relevante aktører og virksomheter i arbeidet med forebygging, beredskap og krisehåndtering.	
Sentral kriseledelse	Oslo kommunes overordnede kriseledelse. Består av kommunaldirektører fra byrådsavdelingene, samt kommunikasjonssjefen og ledes av Beredskapssjefen på vegne av byrådslederen.	Overordnet beredskapsplan for Oslo kommune, Byrådssak 1116/16
Virksomhet	Kommunal virksomhet eller virksomhet benyttes om alle organisatoriske enheter i kommunen. Byrådsavdelinger, etater, bydeler og kommunale foretak.	
Kritisk infrastruktur	anlegg, systemer eller deler av disse som er nødvendige for å opprettholde sentrale samfunnsfunksjoner, menneskers helse, sikkerhet, trygghet og økonomiske eller sosiale velferd og hvor driftsforstyrrelse eller ødeleggelse av disse vil kunne få betydelige konsekvenser.	

6 OVERSIKT OVER SENTRALE LOVER

Listen inkluderer de mest sentrale overordnede lovene og forskriftene som gjelder kommunen ved bortfall av vann. Listen er ikke uttømmende og hver virksomhet må selv kartlegge hvilke lover de er underlagt.

- Instruks 19.06.2015 nr. 703 for fylkesmannens og Sysselmannen på Svalbards arbeid med samfunnssikkerhet, beredskap og krisehåndtering
- Lov 25.06.2010 nr. 45 om kommunal beredskapsplikt, sivile beskyttelsestiltak og Sivildforsvaret (sivilbeskyttelsesloven)
- Forskrift 22.08.2011 nr. 894 om kommunal beredskapsplikt
- Lov 23.06.2000 nr. 56 om helsemessig og sosial beredskap (helseberedskapsloven)
- Lov 24.06.2011 nr. 29 om folkehelsearbeid (folkehelseloven)
- Lov 05.08.1994 nr. 55 om vern mot smittsomme sykdommer [smittevernloven]
- Forskrift 23.07.2001 nr. 881 om krav til beredskapsplanlegging og beredskapsarbeid mv. etter lov om helsemessig og sosial beredskap
- Forskrift 22.12.2016 nr. 1868 om vannforsyning og drikkevann (drikkevannsforskriften)
- Lov 24.06.2011 nr. 30 om kommunale helse- og omsorgstjenester m.m. (helse- og omsorgstjenesteloven)
- Forskrift 25.04.2003 nr. 486 om miljørettet helsevern
- Forskrift 01.12.1995 nr. 928 om miljørettet helsevern i barnehager og skoler m.v.